

LITERKA

říjen 2013

Vážení přátelé knih a literatury,

s příchodem podzimu jsme si pro Vás připravili program barevný jako listí padající ze stromů. Bohatá škála různých odstínů zahrnuje vše od pravidelných akcí po výstavy kratší i dlouhodobější. Říjen zahájíme vernisáží věnovanou Jiřímu Sumínovi. V závěru měsíce ožije Památník velkým očekáváním. Vyvrcholí totiž přípravy otevření nového prohlídkového

- » Hledáme
- » Nejbližší akce a výstavy
- » Nikdo vás Nezval?
- » Psanci: S příběhem v patách
- » Říjnový program Literárního kaleidoskopu
- » Říjnová výročí
- » Svatojakubské cesty
- » Tři otázky
- » Vazby s vazbami

okruhu. Obsáhne jak poučnou exkurzi do neopravených síní, tak i nové výstavní a společenské prostory. V nich ožije multimediální expozice, věnovaná rukopisné éře, velká výstava o Vítězslavu Nezvalovi a také kolekce prací spisovatele a malíře Aloise Mikulky, letošního jubilanta. V pozadí nemohou zůstat ani nové cykly Památníku: inspirativní náhled pod pokličku literatury přinese kurz tvůrčího psaní

vedený zkušenou lektorkou Kristýnou Cimalovou, manuální zručnost a cit pro estetiku všedního i nevšedního dne otestuje floristický workshop Slávka Rabušice. Na tento měsíc připadly hned čtyři přednášky podzimního Literárního kaleidoskopu a v rámci StřeDění beseda s velmi zajímavou osobností. Erika Bezdičková, novinářka, redaktorka a překladatelka, se teprve nedávno vrátila k dlouho potlačovaným vzpomínkám na své nacisty ukradené dětství v koncentračním táboře. Věřím, že si každý z naší široké nabídky vybere, co je jeho srdci blízké. Máme se opravdu na co těšit.

Za měsíc na shledanou na stránkách Literky
Vaše Martina Kloudová

Verše měsíce

říjen

Vítězslav Nezval
Podzimní listy
(úryvek)

Zatím co podzim střásá své listí do rezivého piana
čtu vám své básně
není tu vodotrysk, a přece
jsem poněkud romantický básník víte to
modř vašich očí se podobá obrázkům v nichž je vše zakřeto

2. října 1965

byla v Rooseveltově ulici v Brně otevřena nová budova opery. Stavební práce na Janáčkově divadle byly zahájeny v roce 1961 a ukončeny o čtyři roky později, první návrhy však vznikaly již od roku 1907. Činnost divadla slavnostně zahájila opera Leoše Janáčka *Příhody lišky Bystroušky*.

6. října 1982

odvysílala Československá televize premiéru večerníčku *Mach a Šebestová* scénáristy Miloše Macourka a malíře Adolfa Borna. Původní série obsahovala třináct dílů, k nimž postupně přibývaly další, v současnosti existuje celkem čtyřicet dva epizod.

9. října 1863

se v Uhřetichách u Kojetína narodila česká spisovatelka Amálie Vrbová, která v literatuře vystupovala pod mužským jménem Jiří Sumín. Ve svých autorských počátcích používala i další pseudonymy (Serafína Svitavská, Jar. Svitavská). Publikovala např. v *Národních listech* a časopisech *Niva* a *Domácí hospodyně*. Děj svých románů a povídek zasazovala do prostředí hanáckého venkova. Zemřela 11. listopadu 1936 v Přerově.

17. října 1969

měl premiéru film *Já truchlivý Bůh* podle povídky Milana Kundery. Natáčel se na různých místech v Brně, např. na hradě Špilberk, Kapucínském náměstí, Moravském náměstí nebo na Výstavišti.

**Nejbližší akce
Památníku písemnictví na Moravě**

2. října 2013, 17 hod., vernisáž výstavy Jiří Sumín: Žena v umění a ve společnosti

Výstava o Amálii Vrbové, polozapomenuté moravské spisovatelce s mužským pseudonymem, a také o dalších ženách skrytých pod mužskými jmény nebo v mužském oblečení.

6. října 2013, Neděle se Slávkem Rabušicem

Odpolední workshop s floristou Slávkem Rabušicem zaměřený na svatební květinové vazby.

16. října 2013, 17 hod., StřeDění: Erika Bezdíčková

Dlouhodobá redaktorka Českého rozhlasu, překladatelka a tlumočnice na brněnských veletrzích, v současné době redaktorka webových stránek Židovské obce Brno, přijde do Památníku písemnictví na Moravě besedovat s návštěvníky nejen nad knihou *Moje dlouhé mlčení*, vyprávějící o postizích oběma totalitními režimy 20. století.

23. října 2013, 17 hod., Ať žije republika!

Slavnostní odpoledne při příležitosti státního svátku Dne vzniku samostatného československého státu bude spojeno s vyhlášením osmého ročníku literární soutěže Skrytá paměť Moravy a autorským čtením mladých autorů.

24. října 2013, Psanci: s příběhem v patách

Měsíční kurz tvůrčího psaní pro začínající spisovatele každého věku zaměřený na prozaické texty.

Nikdo Vás Nezval?

Dovolu te, abych vás pozvala. Nové výstavní prostory Památníku písemnictví na Moravě otevírá expozice věnovaná Vítězslavu Nezvalovi, kontroverzní postavě české básnické avantgardy, robustnímu básníkovi, který rozhodně neodpovídá představě citlivého rachitického veršotepce. Tepání básnické kovadliny mu skutečně šlo. Sám chycen v kleštích surrealismu, jehož byl největším propagátorem a následně popíračem, vyprodukoval v dobách svých nejslavnějších nerýmovaných surrealistických sbírek i verše v pevných rýmovaných klasických formách. Aby nešel sám proti sobě, vydal je pod pseudonymem „věčného studenta Roberta Davida“. Téměř detektivní metodou byl však odhalen v Lidových novinách Karlem Čapkem.

Přítel Konstantin Biebl jeho způsob psaní označoval jako „chrlení“; vždyť Nezval byl schopen sednout si k psacímu stroji a během několika minut ze sebe vydat báseň – takto nejčastěji surrealistickou.

Již vymezení Nezvalova života (1900–1958) nám dává tušit, že události 20. století jeho žití značně ovlivnily. A do toho ještě ta Nezvalova výbušná povaha, jak vzpomínali jeho současníci. Po válce se jeho hravá avantgardní poezie změnila především v ódy na politické ikony, mír a vlast, nemizely ale lyrické verše přírodní nebo intimní.

Také dnes zaujímá Nezval důležité místo v čítankách středních škol. Kdo by neznal jeho poetickou *Abecedu* nebo rozsáhlou poému *Edison*? Pro českou literaturu zůstává Nezval neopominutelným autorem s bohatou obrazností.

Moravan narozený v Biskoupkách u Moravského Krumlova, kterému učarovala Praha, Paříž i Moskva, odkryje nejen svůj literární talent na výstavě v Památníku písemnictví na Moravě.

Josef Šíma: Vítězslav Nezval 1926

Epigram na Vítězslava Nezvala od Adolfa Hoffmeistera:

nejbásničtější hoch o němž kdy doba snila
Trubadúr galantní ježž Múza políbila
A přec jen:
Moravó Moravó Moravíčko milá.

(kc)

Psanci: S příběhem v patách

Pronásleduje vás. Nedá vám spát. Postavy ožívají a zasahují vám do života. Nemůžete se kvůli jejich osudům soustředit na běžné věci, zaměstnávají plně vaši mysl. I tak se jistě cítili psanci na Divokém západě, kterým šel v patách jejich „příběh“ nebo špatná pověst. Možná patříte k těm, kterým na paty šlape příběh vytvořený vlastní fantazií. Příběh,

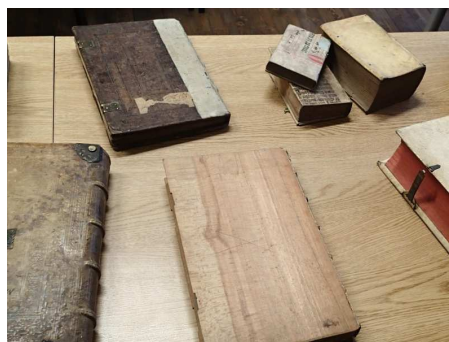
který si sám říká o to, abyste ho přenesli ze svých představ na papír. Od toho jsme tu my. Skupinka tvůrčího psaní, která se na podzim čtyřikrát sejde v Památníku písemnictví na Moravě (**24. 10., 7. 11. a 14. 11.**), aby zkrotila vaše příběhy na papíře, vždy od 16.00 do 17.30 hod.

Měsíční kurz tvůrčího psaní pro začínající spisovatele každého věku bude zaměřen na prozaické texty. Přihlášky posílejte do 17. října 2013 na e-mailovou adresu: k.cimalova@muzeumbrnenska.cz.

(kc)

Vazby s vazbami

I slovu je lépe ve společnosti dalších, o popsaných listech nemluvě. Jako když básník rýmuje, rodí se svazek. Složit tiskový arch na osmerku, pak jednu s druhou prošít ... až je tu kniha – jedna báseň. Proti času jsme se vydali v první lekci podzimního Kaleidoskopu. Společný kurz Památníku písemnictví na Moravě a Knihovny J. Mahena jsme zahájili v rajhradské badatelně. Hmatem a všemi ostatními smysly jsme odkrývali tajemství pozapomenutého řemesla knihvazačů. Už víme, co je před předsádkou i pod ní. A co uvnitř? Vše. Všechno už bylo napsáno. Jde tedy o to, aby knihy přetrvaly. Těm v pevné kůži se to daří už celá staletí, ostatní je napodobují. Vědět znamená vážit si práce i mistrovství lidí, kteří knihám pomáhají. Kupříkladu tím, že jim dopřejí luxus nové nebo jen opravené historické vazby.

(drk)

Říjnový program Literárního kaleidoskopu

Památník písemnictví na Moravě ve spolupráci s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně

22. října, 17 hod., Brněnské literární osobnosti

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

8. října, 17 hod., Nástroje usnadňující práci ve virtuálním světě

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, IN-centrum, Kleinův palác, nám. Svobody 15, Brno

15. října, 17 hod., Formy zpravodajství a objektivita v dnešních médiích

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

22. října, 17 hod., Reklama – skrytá řeč jazyka

Místo konání: Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Koblížná 4, Brno

3 OTÁZKY pro

Eriku Bezdíčkovou

Kdy vás napadlo sepsat své vzpomínky a uspořádat je do knihy?

Dlouhé roky mě přemlouvala moje rodina i přátelé, abych napsala vzpomínky na dobu svého dětství v koncentračních táborech a také na období poté, co jsem po návratu jako

čtrnáctiletá zůstala sama. Trvalo mi přes šedesát let, než jsem se k tomu odhodlala. Svoji úlohu v tom sehrál můj rozhovor s Janou Soukupovou z Mladé fronty, která interview otiskla v sobotním vydání. Hned v neděli se mi ozval nakladatel Jiří Brauner, který moje vzpomínky chtěl vydat. To byl impulz, který mě „přikoval“ k počítači, a já psala a psala.

V rámci besed na školách mluvíte s dětmi o holocaustu. V čem jsou podle vás dnešní děti jiné, než jaké byly v době vašeho dětství?

Již předtím jsem navštěvovala školy, zejména v Německu, s přednáškami, které organizovala nadace Brücke – Most Stiftung. Několikrát jsem se zúčastnila besed s učiteli, připravovanými Vzdělávacím a kulturním centrem Židovského muzea v Praze. Tím jsem se dostala do jejich povědomí a začali mě zvat na přednášky do škol. Naše děti se hodně liší od těch německých, kde se ve vyučování věnuje velká pozornost 2. světové válce a holocaustu. Studenti na našich školách vědí o té době mnohem méně, ale jejich reakce jsou mnohdy až dojemné. Do jejich mysli se dovedu vžít, protože dobu, kdy jsem chodila do školy, si dobře pamatuji. Dnešní děti jsou mnohem bezstarostnější a odvážnější, než byli moji spolužáci, mají větší rozhled díky novým technologiím a jen stěží si dokážou představit dobu bez televize, počítačů, mobilních telefonů... Žijí v míru a o válečných časech a holocaustu vědí jen z vykládání svých rodičů a učitelů, pokud s nimi na tohle téma vůbec hovoří.

V průběhu let jste vystřídala řadu různých profesí. Která z nich vám byla nejbližší?

Jako velice mladá jsem přišla do Československého rozhlasu, kde jsem získala hodně zkušeností pro svá další zaměstnání. Díky jazykovým znalostem jsem pak určitou dobu tlumočila a posléze jsem se již plně věnovala redaktorské činnosti. Vzhledem ke svému původu a politické situaci jsem po okupaci vojsky Varšavské smlouvy jen obtížně hledala zaměstnání, které jsem nakonec získala na Slovensku v redakci Technických novin. Psala jsem o vědě a technice v českých zemích až do převratu v roce 1989. Od té doby pracuji na volné noze. Překládám a rediguji webové stránky.

*Erika Bezdíčková se narodila v roce 1931 v Žilině do židovské rodiny, o většinu blízkých však přišla v koncentračních táborech. Sama utekla v dubnu 1945 z pochodu smrti. Po dvou letech bloudění Evropou se usadila v Praze a také se zde v šestnácti letech vdala. Na počátku 60. let přesídlila do Brna, kde žije se svým třetím manželem dosud. Živila se jako korespondentka, redaktorka, vedoucí tiskového střediska a překladatelka. Je autorkou knihy *Moje dlouhé mlčení*.*

Svatojakubská cesta proslápnuta

Poutníci dobře vědí, že cesty slouží poznání. Od nepaměti sblížují člověka s člověkem. Rajhradský benediktinský klášter s Památníkem písemnictví na Moravě se v minulých dnech zapsal na mapu sítě stezek, které míří do Santiaga de Compostely, cíle Svatojakubských cest. První skupina poutníků již také svatojakubským putováním otestovala pamětihodnosti na úseku Brno–Mikulov. V Památníku nyní mohou návštěvníci požádat o otisk svatojakubského razítka, spjatého s poutnickým průkazem – tzv. credenciálem. Rozumí se samo sebou, že vynechat přitom návštěvu zdejších expozic by byl téměř hřích.

(drk)

Hledáme

Kulturně politický měsíčník **Červený květ**: ročník 1956 a ročníky 1963–1969.

List pro literární politiku **Index**: roč. 1933–9,10; roč. 1934–12; roč. 1935–1939 – všechna; roč. 1968–7; roč. 1969–7,10.

Společenská revue **Salon**: roč. 1–5; roč. 6 – č. 1–11; roč. 7 – č. 1, 2, 4–10; roč. 8 – č. 5–6, 11; roč. 9 – č. 5, 6, 10–12; roč. 10 – č. 2, 3, 7, 11, 12; roč. 11–22.

Za knihy Ludvíka Kundery *Úhledná džungle* a *Bez názvu – poezie z let 1939–1945* věnované Památníku písemnictví na Moravě děkujeme doktoru Jiřímu Opelíkovi.

Prostory benediktinského kláštera jsou pro potřeby Muzea Brněnska (Památníku písemnictví na Moravě) rekonstruovány s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

Literka, informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Kláster 1, 664 61 Rajhrad, tel. 547 229 136

e-mail: rajhrad@muzeumbrnenska.cz

www.muzeumbrnenska.cz/rajhrad.htm

Odpovědný redaktor: Libor Kalina, redaktor: Martina Kloudová

Vychází desetkrát ročně, číslo 7, ročník 7, 27. 9. 2013

MK ČR E 21218

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257